

ظهور فتنه‌ها بر قلب‌ها



حضرت حذیفه بن الیمان رضی الله عنه می‌گوید: ما نزد حضرت عمر رضی الله عنه نشسته بودیم که گفت: آیا کسی از شما از رسول الله صلی الله علیه وسلم در مورد فتنه‌ها و انحراف از حق چیزی شنیده است؟ یک تعداد افراد گفتند: ما شنیده‌ایم، حضرت عمر رضی الله عنه گفت: شاید شما از پیامبر صلی الله علیه وسلم در مورد فتنه و اشتباهات انسان نسبت به خانواده و همسایه‌اش چیزی شنیده باشید، گفتند: بلی. گفت: این به وسیله خواندن نماز و گرفتن روزه و دادن صدقه (و زکات) کفاه می‌شود، ولیکن منظوم این فتنه نیست، بلکه فتنه‌ای است که مانند دریا موج می‌زند (فتنه‌ای سهم‌ناک و عالم‌گیر). حضرت حذیفه رضی الله عنه گفت: مردم خاموش ماندند و من گفتم: ای امیرالمؤمنین! من شنیده‌ام که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود:

«تُعْرَضُ الْفِتْنُ عَلَى الْقُلُوبِ كَالْحَصِيرِ عُوْدًا، فَأَيُّ قَلْبٍ أَشْرَبَهَا نُكَّتَ فِيهِ نُكْتَةٌ سَوْدَاءٌ، وَأَيُّ قَلْبٍ أَنْكَرَهَا نُكَّتَ فِيهِ نُكْتَةٌ بَيْضَاءٌ حَتَّى تَصِيرَ عَلَى قَلْبَيْنِ عَلَى أَبْيَضٍ مِثْلِ الصَّفَا فَلَا تَضُرُّهُ فِتْنَةٌ مَا دَامَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ، وَالْآخِرُ أَسْوَدُ مُرْبَادًا كَالْكُوزِ مُجَحِّيًّا، لَا يَعْرِفُ مَعْرُوفًا وَلَا يَنْكِرُ مُنْكَرًا إِلَّا مَا أَشْرَبَ مِنْ هَوَاهُ»

(رواه مسلم)

ترجمه: فتنه‌ها از هرطرف لحظه‌به‌لحظه به قلب‌ها ظاهر می‌شوند، همان طوی که حصیر(بوریا) تار تار و رشته‌رشته بافته می‌شود و به هم می‌چسبند. هر قلبی که در معرض فتنه‌ها قرار گیرد، فتنه‌ها وارد قلب می‌شوند و خال سیاهی در قلب نقش می‌بندد و هر قلبی که آن را رد کرد، نقطه‌ای درخشان در آن نمایان می‌شود، تا کار به جایی می‌رسد که قلب‌ها به دو قسم تقسیم می‌شوند، قلبی آن چنان درخشان و سفید مانند سنگ سخت که تا ادامه آسمان و زمین، هیچ فتنه‌ای در آن مؤثر نیست؛ قلب دیگری سیاه و خاکستری، مانند کوزه سرازیر و سرنگون شده، که نه معروفی را می‌شناسد و نه منکری را، انکار می‌کند، مگر چیزی که بر مبنای هوی و هوس و آرزوها وارد آن گردد.

چنانچه در حدیث ترمذی آمده است:

هر وقتی که مؤمن مرتکب گناهی شود، در قلب وی یک نقطه سیاهی پیدا می‌شود، پس اگر توبه کرد و دست کشید و آمرزش خواست، قلب وی صیقل زده می‌شود و اگر به گناه بازگشت، آن نقطه سیاه افزوده می‌شود تا آن که قلبش را در غلافی فرو می‌برد. پس این همان رانی (زنگاری) است که الله سبحانه و تعالی از آن در قرآن یاد کرده است:

﴿كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾

[مطففین: ۱۴]

ترجمه: هرگز نه، یعنی اصلاً چنین نیست؛ بلکه با کردار و تلاش ایشان دل‌هایشان را زنگ گرفته است.

مفهوم "ران" این است که شخص گناه می‌کند و از تکرار و کثرت گناه قلب وی با پرده‌ای احاطه می‌شود، تا آن که از شناخت معروف و منکر عاجز می‌شود.

ای بهترین امتی که برای هدایت مردم به پا خواسته اید! صابر باشید، از اوامر و فرمان الله سبحانه و تعالی راضی باشید، امر به معروف و نهی از منکر کنید، رابطه قلبی‌تان را از دنیای فانی و زودگذر با الله سبحانه و تعالی و آنچه که نزد وی است، استحکام ببخشید و به لقاء الله سبحانه و تعالی دیدار پیامبر و اصحاب گرامی‌اش صلی الله علیه و سلم امید وار باشید. بدون شک، به زودترین فرصت الله سبحانه و تعالی برای شما چیزی عطاء خواهد کرد که راضی شوید؛ زیرا عاقبت نیک از پرهیزگاران است. پس کمر همت بسته کنید، متحد شوید و در مقابل ظلم و طغیان ظالمان بایستید، الله سبحانه و تعالی ضامن حفظ و کمک به شما است. لشکر الله سبحانه و تعالی پیروز می‌شود. غمگین مباشید، به آنچه که به شما می‌رسد یا فوت می‌شود، وقت آن رسیده که از جنت فردوس اعلی مطلع شوید. یا الله، قلب‌های ما را با ایمان عمارت بگردان و ما را بر دینت ثابت قدم نگهدار! آمین یا رب العالمین!

والسلام علی من اتبع الهدی